

Predikan

Kristi förklarings dag 2012, årg. 1
Psalmer:166, 668, 165, 15, 169:5-6.

Pär-Magnus Möller

Vem är Jesus? I vår tid är den frågan gärna omdiskuterad. Man älskar att hitta nya infallsvinklar och man moderniserar och förvandlar honom både till det ena och det andra. Ibland är det bra att vi prövar våra bilder. Jonas Gardell gjorde stor sak av att Jesus inte vara rosaskimrande, ljushyllt och blond – utan kanske snarare kort, skäggig och eventuellt tandlös. Ibland är det bra att bilderna bryts för riken är att vi gör Jesus till någon annan än den han är.

Nu är det viktiga inte hur han såg ut då han vandrade på jorden – utan vem han är. ÄR – det är viktigt att komma ihåg. De som avslutar Jesu liv vid graven har ju då sagt att han inte är mer än en ihågkommen livsfilosof eller religiös lärare. Men det är inte kyrkans bekännelse – och det är inte den tro som apostlarna förmedlat till oss att tro på.

Apostlarnas undervisning byggde på egna erfarenheter av mötet med Jesus. En del av det som de tog emot var ren undervisning från Jesu sida, det är alla Jesu liknelser exempel på. En del tog apostlarna emot genom att se vad Jesus gjorde; han t.ex. botade sjuka och gjorde under. En del låg under den hemliga undervisningen – eller den enskilda undervisningen – den som apostlarna sedan tillsammans förvaltade och gav råd utifrån då kyrkan skulle börja byggas i världen.

Så har vi dessutom dagens händelse – som på ett sätt skiljer ut sig från allt annat apostlarna fick vara med om. Händelsen på berget är någon slags undervisning, något slags under, något slags hemlighet – eftersom lärjungarna som var med om händelsen inte talade om den förrän efter uppståndelsen. Vi kan se att den är väldigt central för dem som var med uppe på berget. Händelsen på förklaringsberget är en händelse som de bygger sin tro på – vi kan ju se hur Petrus tar den som grund i episteltexten: *Det var inte några skickligt hopdiktade sagor jag byggde på när jag för er förkunnade vår Herre Jesu Krist i makt och hans ankomst, utan jag hade med egna ögon sett honom i hans majestät.*

För att förstå vad som är syftet med den underliga händelsen på berget kan man ta Petrus egen undervisning som utgångspunkt och då förstå att på berget får lärjungarna på det djupaste sätt konkret förstå vem Jesus är, nämligen; honom som har all makt på himmelen och jorden – och – han som skall komma åter och döma jordens folk för att skipa rättfärdighet åt allt som hänt och som kommer att hända.

Själva upplevelsen som lärjungarna fick erfar är fylld av den slags symbolik som det judiska folket tog för självklart. Berget var bilden för mötet med Gud; Mose fick t.ex. ta emot buden uppe på ett berg. Molnet var bilden för Guds särskilda närvaro; Gud hade ju uppenbarat sig som molnpelare under ökenvandringen och Jerusalems tempel fylldes av rök som ett tecken på Guds heliga närvaro osv.

Moses var lagens representant, han som själv hade fått gå upp på berget och möta Gud. Genom Mose möte med Gud uppe på berget kan vi på ett mystiskt sätt också förstå att honom Moses mötte uppe på berget faktiskt var Jesus själv – han som en dag skulle fullborda lagen. Så bryts liksom tiden där uppe på berget och man kan då ana var Moses fick sin frimodighet då det gällde att leda folket mot det förlovade landet trots alla svårigheter: Han hade ju sett Jesus och förstått Guds plan med folket och landet – Moses insåg att Guds plan var större än han själv, därför gick han i tro.

Elia skulle enligt den judiska tron förebåda Messias ankomst. Här på berget fullbordas löften att innan Messias ankomst skall Elia komma – och lärjungarna fick nu möta honom ansikte mot ansikte och förstå att den sista tiden var här, Messias var här. Så hörs rösten från Fadern själv: *Detta är min älskade son, honom har jag utvalt.*

Vad mycket det ligger i Faderns ord: *honom har jag utvalt*? Jesus är utvald till Messias, till honom som skall fullborda profeternas ord och Mose lag. Han är utvald till att vara det fullkomliga offerlammet som skall sona alla världens synder, han är utvald till att ha all makt i himmelen och på jorden, han är utvald till att döma jorden, han är utvald till äran och härligheten på Gud Faders högra sida i evighet.

Så står Jesus där på berget, omgiven av representanter från lagen och profeterna, Guds röst talar och Jesu förvandlas plötsligt i ett vitt sken som bländar alla med sin härlighet och helighet. Lärjungarna kastar sig till marken för de inser att det som de nu får se är något som inget jordiskt öga ännu är redo att se. Guds helighet skakar om delar deras innersta – och jorden skälver för dem – och alla orden tar slut för att beskriva det som de erfar.

Så blir det med ens tyst. Det vanliga ljuset lägger sig över berget – och när lärjungarna till sist vågar se upp så ser de bara Jesus där, såsom han tidigare sett ut. Men en sak var ändå annorlunda: de tre lärjungarna såg honom nu Jesus med andra ögon – de hade ju sett in i honom och sett vem han verkligen var.

Jag tror att det är oerhört viktigt att när vi försöker förstå vem Jesus är också förstår att vi inte kan leta grunden och utgångspunkten för vem han är någon

annanstans än kring de erfarenheter som apostlarna själv fick erfara - och fick i uppdrag att förmedla. I vår individualistiska tid tror vi gärna att var och en måste söka sin egen sanning – och vi letar och bygger ihop vår egen religion av lagom andlighet och lagom trevlighet. Men kristen tro är på ett sätt ingen religion. Kristen tro är snarare ett förhållningssätt till en historisk händelse. En kristen människa söker inte på måfå hur hon skall öva sig att forma sitt liv – hon förhåller sig till en historisk händelse och drar konsekvenser utifrån den – den historiska händelse som apostlarna vittnar om. Det är oerhört viktigt att komma ihåg detta i vår andligt flummiga tid då alla kristna argument slås ned genom att man i okunnighet säger att allting ändå bara handlar om en tolkningssak. Men nej och åter nej – det handlar inte om en tolkningssak – apostlarnas arv är inte ogenomträngligt – och genom den helige Andes ledning genom kyrkans historia är innebörden i vittnesbördet än tydligare. Problemet är snarare att nutidsmänniskan inte vill att det skall stå som det gör, men det är en helt annan sak! Det är bara vanlig otro.

Som nutidskristen är det viktigt att vi inte låter oss förvillas bort av alla de underliga bilder och fördommar som spirar kring Jesu person. Ofta försöker man hävda sina avartsbilder (såsom Jonas Gardell gör) med andra auktoriteter än apostlarna själv: Man hänvisar till ”vår djupare förståelse av saker och ting i dag” eller ”vetenskapen”. Naturligtvis skall vi kunna fördjupa och få förklarad vissa svårigheter i enskilda bibeltexter genom nutida forskning – men saken är den att kyrkans tro inte bygger på enskilda bibeltexter utan på den samlade vittnesbördet från apostlarna. Vi kan inte säga: Förr trodde man som apostlarna men idag tror vi annorlunda! – visst kan man säga det – men man kan inte säga det och ändå kalla sig Kristi kyrka!

Genom apostlarnas tro så har Messias kommit i världen – hans namn är Jesus. Han kommer som den utvalde som skall fullborda allt. All makt i himmelen och på jorden är hans och han skall en dag komma åter för att döma världen i rättfärdighet. Det är detta som vi skall förhålla oss till. Det är detta som är vår tröst och vårt hopp! Låt ingen ta det ifrån dig!

I den bild som apostlarna förmedlar av händelsen på berget kan vi se två perspektiv på Jesus. Han är för det första domaren som kommer för att döma världen. Det är farligt om vi gör om Jesus till en rosaskimrande snällhetsfarbror med ett tryggt litet lamm på axlarna. Han är världens rättmätige domare – den som skiljer getterna från fåren. Ingenting är dolt för honom – ingenting. Ibland tror jag att det är det perspektivet på Jesus vi ibland behöver odla lite mer så att vi förstår att han är helig. Ibland gör vi Jesus till en snäll kompis som tycker precis som vi själva.

Han är för det andra kärleken personifierad: Det brukar t.ex. alltid spåra ur när man börjar tala om Jesu kärlekslära och glömmer då hur Jesus skärper lagens bud och säger som han sade i förra veckans evangelium: Om inte er rättfärdighet överträffar de skriftlärdas och fariséernas så kommer ni inte in i himmelriket.

När man talar om Jesu kärlekslära – inte som allmänt flum utan i apostolisk efterföljd – då hamnar man vid korset där Jesu kärlek till oss syndare kostar lidande och blod på ett sätt som är helt obegripligt för oss – och vi förstår profetens ord: *Men det var våra sjukdomar han bar, våra plågor han led, när vi trodde att han blev straffad, slagen av Gud, förnedrad. Han blev pinad för våra brott, sargad för våra synder, han tuktades för att vi skulle helas, hans sår gav oss bot.* (Jes. 53:4ff). Det är det som är Jesu kärlekslära och inget annat – och för att förstå den måste man också förstå allvaret i vår bortvändhet från Gud – man måste förstå Guds vrede över vad synden förstör i våra liv.

Uppe på förklaringsberget möter lärjungarna Jesus i all hans härlighet och makt som han fått av Fadern. Därför kastar de sig ner för Jesu fötter av rädsla för att de skall gå under av sin ovärdighet. Men när det hela är över ser de återigen Jesus så som de lärt känna honom; han som helar sjuka, uppväcker döda. Och snart skall de se ännu djupare in i Jesu kärlek; då de lämnar honom ensam på golgata kors av rädsla för att själva gå under. Och kulmen av hans kärleksgärning når lärjungarna när de från Jesu läppar, mitt i hans fruktansvärda lidande, hör orden: - *Förlåt dem, för de vet inte vad de gör!*

Det var först efter Jesu uppståndelse Petrus, Jakob och Johannes kunde berätta om händelsen på berget – först då blev den klar för dem. De hade sett Jesus i härlighetens ljus på berget, i lidandets mörker på korset – och i sina hjärtan bar de nu vissheten om att han snart skall komma åter på himmelens skyar och döma världen med rättfärdighet. Den vissheten får också vara din.